

hoče delovati na narodno-prosvetnem, kulturnem polju, da prečita to predavanje in se skuša ugledati v navedene smernice za nadaljnjo izobraževanje na tem polju, ker le na ta način bomo dobili res temeljitih delavcev na tem polju, bo postalo naše delo res smoteno, sistematično in uspešno. — V prvem oddelku se peča predavatelj v splošnem z dviganjem prosvetnega nivoja mas, peča se s predvzgojno in povojno psihozo mas in kaže mladini veliko nalogo, pred katero stojimo v tem oziru. V drugem oddelku stavi ljubezen do naroda kot predpogoj uspešnemu delu za narod, opisuje značilne pojave neuspehov narodno-prosvetnih delavcev in reakcijo teh neuspehov ter kaže na znanstveni študij, ki naj prepreči te neuspehe; omenja razmerje uspešnega narodno-prosvetnega dela do etnologije, folklorja (narodopisja), antropogeografije, sociografije, etnopsihologije in znanstvena polja, ki naj utrde uspehe dela med narodom. V tretjem delu se peča s programom narodno-prosvetnega dela, omenja le najvažnejše: negovanje narodnega zdravja, ekonomsko okrepitev naroda, poznanje naše države. V četrtem delu se peča z metodami narodno-prosvetnega dela. V petem delu se peča z moralno obveznostjo dijaštva do narodno-prosvetnega dela. — Kdor se vglubi v delo, bo našel v malem delu zelo mnogo jedra in navodil. —k.

—k »Alemka«, roman iz peresa priznate jugoslovanske pisateljice Eme Božičević. Delo nosi v sebi naš specifični etnografski karakter. Opisana je ljubezen, toda ne šablonska z običajnimi zapletljivi, marveč ljubezen kot življenje, blaženstvo in zemski raj torej popolnoma originalen roman, koji bi moral čitati vsak Jugoslov in Jugoslovanka kot novi priročnik srečne ljubezni, ki je pretkan s vso nežnostjo in idealom in kjer lepota tekmuje s tendencijo. Roman je harmonija novega ljubavnega in humanega idealizma, kateri se vzbuja v vsej človeški plemeniti duši kot protitež in protilek žalostnih vojnih iskustev.

**V pesti sila,
v srcu odločnost,
v mislih domovina.**

**Iz naše stanovske
organizacije.**

**Iz poverjeništvu UJU
v Ljubljani.**

+ pov Delegati za II. pokrajinsko skupščino UJU poverj. Ljubljana dne 2. in 3. sept. t. l. na Bledu.

XII. Brežiško-sevniško učit. društvo. — Delegati: 23. Knapič Janko — Videm ob Savi; 24. Pečnik Josip — Kapele. — Namestnika: 23. Čopič Venčeslav — Pišce; 24. Gomilškova Ljudmila — Videm ob Savi.

XIII. Celjsko učit. društvo. — Del.: 25. Sivka Anton — Št. Jurij ob j. ž.; 26. Potočnik Ludovik — Štore. — Nam.: 25. Vrečer Rajko; 26. Černejeva Anica — Celje.

XIV. Gornjegrajsko učit. društvo. — Del.: 27. Pulko Valentin — Gorica pri Mozirju; 28. Vajd Fran — Mozirje. — Nam.: 27. Rainer Milko — Ljubno; 28. Piano Anica — Mozirje.

vedno odkrito v svojem srcu, ki daje spominom kljub strogi resnosti nežen in tople izraz.

Morda bo koga motilo pri čitanju, da se nekatere slike začno z opisovanjem istega dogodka, istih bojev ali iste pokrajine. To je gotovo radi tega, ker je bilo nekaj spominov že natisnjenih v podlistkih »Jutra« in »Slov. Naroda«, pa je pisatelj nekatere uvrstil v knjigi med druge, ne da bi jih nekoliko preuredil ali zaokrožil, ako je to res potrebno.

Kdor prebere te »Spomine« do konca, vse opisane boje, dogodke in osebe — junake, v njem se pričeta dvigati in rasti in širiti dve ogromni sliki: Pretresljiva slika velike tragedije našega naroda in veličastna slika osvobodjenja Jugoslavije. Ti dve sliki bi se morali razviti v srcu vsakega izmed nas.

Se na nekaj misli, kdor prečita te »Spomine«: kako velika izguba je zadel naš narod s smrtjo pisatelja Vitomira Feodor Jelenca.

Dal in zapustil nam je svoje »Spomine«, k' so naši spomini. Ali iz teh »Spominov« lahko sklepamo, da bi nam dal, če bi še živel, tudi oni veliki roman našega Osvobodjenja, čigar predhodnik in oznanjevalci so prav ti »Spomini«.

Maribor - Hrastnik.

Skala Anton.

XV. Kamniško učit. društvo. — Del.: 29. Petrovec Tomo — Jarše pri Domžalah; 30. Praprotnik Mirko — Hovmec. — Nam.: 29. Toman Janko — Moravče; 30. Knez Rudolf — Št. Vid pri Lukovici.

XVI. Litijško učit. društvo. — Del.: 31. Levstik Janko — Zagorje ob Savi; 32. Groharjeva Irma — Toplice pri Zagorju. — Nam.: 31., 32. —?

XVII. Marenberško učit. društvo. — Del.: 33. Womer Ivan — Muta; 34. Vidmarjeva Ivanka — Vuzenica. — Namestniki: 33. Golob Joško — Vuzenica; 34. Černovškova Mara — Muta.

XVIII. Mariborsko učit. društvo. — Del.: 35. Tomažič Ivan — Maribor; 36. Vodenik Tinče — Maribor. — Nam.: 35. Tomažičeva Ana — Maribor; 36. —?

XIX. Šoštanjsko učit. društvo. — Del.: 37. Stopar Vinko — Velenje; 38. Vrečko Martin. — Nam.: 37. Trobejva Cilka; 38. Janežičeva Gusta — vsi v Šoštanju. —

Ostala okrajna društva: logaško, belokranjsko, kočevsko, kozjansko, kranjsko, dol. lendavsko, sv. lenartsko, ljublj. okoliško, marib. okoliško, novo-meško, radovljiško, savinjsko in šmarškoroška nujno pozivljamo, da takoj prijavijo delegate in namestnike, ako hočejo imeti zastopstvo v pokrajinski delegaciji.

UJU poverj. Ljubljana.

**Gibanje okrajnih društev
v Sloveniji.**

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBORSKI ŠOLSKI OKRAJ je zborovalo dne 20. julija t. l. v Mariboru v mali dvorani Narodnega doma ob 10. uri dopoldan.

Poročilo predsednika. Predsednik otvori zborovanje in preide takoj k volitvi delegatov za pokrajinsko skupščino na Bledu in za glavno skupščino v Sarajevu. Delegatom za pokrajinsko skupščino se prostovoljno javi tov. Simon Vodenik, namestnikom tov. Stani. Delegatom za glavno skupščino je bil izvoljen tov. Fr. Čepe, namestnikom tov. Blažič. — Ker ne more društvo prispevati v ta namen zadostnega zneska, predlagata nadzornik M. Lichtenwallner in tov. Lasbacher, da prispeva v to svrhu vsak društveni član. Predlog se sprejme.

Tov. predsednik predloži v pretres poslovnik in pravilnik za okrajne poročevalce o stanju šolskih vrstov. — Po kratki debati se sprejmeta naslednja predloga: Tov. Lasbacher: V izredno velikih šolskih okrajih naj se izvolita dva okrajna poročevalca. — Tov. nadzornik M. Lichtenwallner: Okrajnim poročevalcem naj se dovoli povračilo potnih stroškov po naredbi za državne uradnike.

Poročilo o seji širjega sosveta po tov. Mar. Godec je bilo zelo zanimivo. Po razmotrivanju posameznih točk stavi naslednji predlog: Učiteljsko društvo se izreka za delitev šolske uprave na mariborsko in ljubljansko oblast, kakor je predvideno po šolskem zakonu, in zahteva, da pride zadeva na pokrajinski skupščini še enkrat v razpravo. — Tov. nadzornik M. Lichtenwallner razširi ta predlog z dodatkom, naj se obenem ustanovi za skupne kulturne interese posebna direkcija, ki bo pridružena ministrstvu prosvete. Predlog se sprejme.

Referat: Organizacija kmetijske nadaljevalnih šol. — Predaval je tov. J. Klemenčič, ki je žel občno priznanje vsled dobrega praktičnega izvajanja. Sprejme se resolucija: Učiteljsko društvo uvideva potrebo kmetijskega pouka na osnovnih šolah. Zato prosi, naj se ustanove kmetijski tečaji za učiteljsvo tudi v Mariboru in ne vedno v Ljubljani, z dodatkom, da bi se istotam vršili tudi gošpodinjski tečaji. — Predlog tov. nadzornika M. Lichtenwallnerja: Plačevanje in vzdrževanje kmetijske - nadaljevalnih šol naj prevzame država, kritje stroškov krajevni činitelji. Sprejeto.

Poročilo o delovanju Ciril - Metodove družbe. Kot gost nas je posetil tov. Skulj, tajnik Ciril - Metodove družbe. Poročal je o delovanju družbe in potrebe njenega obstoja ter je pozval učiteljsvo, da družbo vsestransko podpira. Poslušalci so z vneto sledili zanimivemu poročilu, za katero se je tov. predsednik predavatelju prav iskreno zahvalil in izjavil željo, da se pridruži učiteljsvo delovanju podružnic Ciril - Metod. družbe.

Predlogi. Sprejeti predlogi: 1. Tov. Šijanc: Učiteljsko društvo za mariborski okraj zahteva, da se povišajo časi primerno vse temeljne plače, draginjski razredi pa se naj ukinejo. Učiteljsko društvo je za to, da se mariborski oblasti k vsem drugim uradom še prikloni uprava za bivše Štajersko, Prekmurje in Koroško. — Poišče naj se zakonodajalec, ki nalaga šolskim občinam dolžnost, da spravi

učiteljsvo brezplačno kurivo, ki pa nima volje ali moči, da bi svojemu ukazu pomagal do veljave.

2. Tov. Puhr: Društvo predlaga črtanje § 162. službene pragmatike, po katerem izgubi vdova državnega nameščenca pokojnino, če stopi v državno službo in sicer tako dolgo, dokler ta služba traja.

3. Tov. Mohorko: Ker se namerava učiteljsvo zopet odtegovati prispevke za potrošaško zadrugo, prosi učiteljsko društvo, da se pri tem izvzame podeželsko učiteljsvo, ki nima od omenjene zadruge nobene koristi. — Pospeši naj se izdaje čitank, da bodo začetkom prihodnjega šolskega leta na razpolago.

Ob zaključitvi zborovanja izrazi tov. predsednik iskreno željo, da bi vse članstvo v počitnicah koristilo sebi v krepitvi telesnih in duševnih sil, da bi šlo v novem šolskem letu na delo zopet s parolo: po prosveti k svobodi!

+ ZVEZA SLOV. UČITELJEV IN UČITELJIC NA ŠTAJERSKEM je imela v nedeljo, dne 16. julija v Mariboru svoje zadnje delegacijsko zborovanje, ki se ga je udeležilo lepo število učiteljsva iz bivše Štajerske in Koroške; zastopanih je bilo 13 društev po 23 odposlancih. Nekatera društva so poslala pismene izjave.

Poročila. V svojem pozdravnem govoru se spomni predsednik Rajšp smrti velezaslužnega organizatorja slov. šolstva Nerata, a tajnik v svojem poročilu ustanovnikov Zveze Strmškega in Gradiškega. Tajnik je podal kratko poročilo o nastanku in delovanju Zveze ter omenil važnost Zveze v boju za narodno šolstvo in učiteljsvo na Štajerskem. Blagajnik Gnus je podal poročilo o blagajniškem stanju. Vse premoženje je v delnicah (14 à 1000 K) za »Učit. zdraviliški dom« v Rogški Slatini. Poročila so se vzela z odobravanjem na znanje ter se je poverilo učit. društvo v Mariboru, da pregleda račune.

Mariborska oblast in šolstvo. Na predlog odbora poda najprej tov. Gnus, pojasnilo glede svojega predloga pri širjem sosvetu povrj. UJU, a da se zadeva bolj razbistri, poda svoj tozadevni referat tov. Potočnik. Po daljši debati se sprejmeta sledeča predloga: 1. Kakor vsa druga uprava, naj se tudi šolska v Sloveniji razdeli v mariborsko in ljubljansko. V svrhu temeljitejšje poglobitve obče kulturnih zadev, kakor tudi lažjega razvoja narodnega šolstva, naj se združita po dve ali več šol. oblasti (n. pr. za Slovenijo ljubljanska in mariborska šol. oblast) v prosvetno direkcijo, ki je v vsakem oziru podrejena ministr. prosvete.

2. Šolske oblasti naj posvečajo posebno skrb obmejnemu šolstvu s tem, da gnotno podpirajo učiteljsvo, ki deluje v takih težkih razmerah in skrbe za vsestransko popolno opremo takih šol, ker uživajo obmejne šole repub. Avstrije že vse te udobnosti. Poverjeništvu UJU v Ljubljani se naproša, da stori potrebne korake v izvršitev teh zahtev.

Razpust Zveze. Predsednik prečita tozadevne dopise učiteljskih društev. Po daljši debati se sprejme sledeči predlog: Ker se »Zveza slov. učit. in učiteljic na Štajerskem« ne smatra več potrebnim, se razpusti ter se v slučaju potrebe ustanovi nova slična organizacija za mariborsko oblast. Premoženje, ki obstoji v delnicah »Učit. zdravil. doma v Rogški Slatini«, se podari temu zavodu. — Na vprašanje, kaj je s knjižnico mariborskih učiteljskihnikov, ki je glasom listine od 27. decembra 1912 last »Zveze«, se sklone prepustiti jo »Učit. društvu za Maribor in bližnjo okolico«, ki stopi v nadaljnje stike z učiteljskimi. — S tem se zaključijo zborovanje ter mirno, smoteno in plodnosno delovanje Zveze.

ZAHVALA.

V težkih urah bolezni in smrti mojega ljubljenelega soproga mi ni bilo mogoče izreči posameznikom zahvale. Tovariši, ki ste s tolažilno besedo prihiteli k njegovi postelji in mu lajšali udarce neizprosne usode — srčna Vam hvala! Naj Vam bo v zavest, kako hvaležen Vam je bil pokojnik.

Iskrena hvala vsem, ki ste ga spremljali na zadnji poti, osobito tovarišem iz Ljubljane, gg. nadzorniku And. Skulju, tov. Grčarju, Ambrožiču, tovarišem in tovarišicam iz Radeč, Mokronoga, Št. Janja, Mirne, Trebelnega, Šmarjete itd., sokolskim in pevskim društvom. Srčna hvala g. nadučitelju Bercetu za ganljiv poslovilen govor, darovalcem vencev in cvetja.

Delo poživljaj njegov spomin!

V Trzinu, dne 3. avgusta 1922.

Julija Klanšek - Prijateljeva.

Nove knjige in druge publikacije.

— kpl Nikola Radočič, prof. univerze v Ljubljani: »Delo dijaštva za narod«. Predavanje v Udruženju jugoslov. akad. omladine iz anektiranega ozemlja. Založba »Jug.«, Pred Škofijo v Ljubljani. Tiskala »Sava« v Kranju. Učiteljsvu, ki se bavi z vprašanjem narodno-prosvetnega dela, zelo toplo priporočamo in opozarjamo na našo tozadevno oceno.

— kpl Alemka, roman. Spisala Ema Božičević. Delo je z eno besedo rečeno vžitek vseh zaljubljenih duš. Cena znaša Din 4, in se dobiva v vsaki knjigarni ali pri založniku Josipu Miličič, Maribor, Ruška cesta 45. Od prodaje tega romana je namenjen znaten del »Jugoslovanski Matiči« in listu »Jugoslovanski Pomorac«.

Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

KNJIGARNA

„UČITELJSKE TISKARNE“

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA UL. 6.

priporoča

svojo zalogo slovenskih znanstvenih leposlovnih in mladinskih spisov za javne in šolske knjižnice in knjige za srednje in ljudske šole.

Zaloga šolskih zvezkov lastnega izdelka, vsakovrstnega papirja, šolskih in pisarniških potrebščin po zmernih cenah.

Slike regenta Aleksandra in kipe Simona Jenka!

RISANKE

iz finega risalnega papirja 8 listov, z lepim ovitkom à Din 1'50.

razprodaja

Učiteljska tiskarna

v Ljubljani.

Pri večjem naročilu popust!

Išče se k trem otrokom v majhnem mestu

domača učiteljica.

Dobra, popolna oskrba v hiši, plača po dogovoru. Mesto bi bilo primerno za ne prestaro umirovljenko. Natančna navodila daje Janez Reich, nadučitelj v p., Strnišče pri Ptuj.